

INSERTIUNI:

se plătesc cu prețuri foarte
reducute.

Manuscrisurile sunt a se adresa
redacției și acelea nu se în-
poiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ACTIVITATEA

ABONAMENT:

Pe an 6 cor. pe $\frac{1}{2}$ an 3 cor.

Pentru plugari—țărani pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate:
Pe an 16 franci.

Un număr costă 12 bani

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

Discursul președintelui Iosif Vulcan

la deschiderea adunării generale a Societății pentru fond de teatru
român, în Brad, la 15/28 August 1904.

Temelia artei teatrale este adevărul. A reprezenta viața așa precum este ea, cu virtuțile și viciile sale, eată misiunea scenei. Deci noi, Societatea care are problema să pregătească înființarea instituției teatrale române aici în țară, stăm în serviciul adevărului. Tot ce facem, tot ce zicem, tot ce propovăduim, are să poarte eticheta adevărului.

Ferice de noi căroră soarte ne-a dat aceasta însărcinare, căci a sta în serviciul adevărului este postul cel mai cinstit. A arăta neamului din care faci parte, oglinda reală a ființei sale, în care se-și văză toate calitățile și slăbiciunile, este cea mai importantă faptă națională. Aceasta oglindă oferă neamului privilegiul să se cunoască și astfel să știe ce are să desvolte și ce trebuie să înlătureze.

Timpul cel mai potrivit pentru aceasta manifestare este la adunările noastre generale, unde se întrunește o mare parte a elementelor fruntașe. Aici ni-se împune să discutăm serios starea noastră culturală; să examinăm progresul intelectual, să relevăm părțile bune, să arătăm scăderile: și să căutăm mijloacele de îndreptare.

Să uzăm dar' și de aceasta întrunire și să stăm de vorbă asupra mersului propășirii noastre. Să studiem mișcarea noastră culturală și să ne spunem părerile sincere, fără incunjur, cum ni-le inspiră conștiința, căci numai astfel putem să fim folositori națiunii, ear' nu aprobând totul de frica popularității, făcând complimente și elogi neineritate, ca să încassăm aplausele ieftine ale vulgului nepriceput.

Intocmai cum institutele de bani își prezintă la finea anului bilanțul de profit și de pierderi: astfel avem să ne fixăm și noi cumpăna progresului și regresului. Cu cât bilanțul este mai exat, cu atâta instutul e mai trainic; cu cât cumpăna noastră e mai reală, cu atâta arată mai fidel stadiul în care se află cultura românească.

Dacă ne rotim privirea în jur de noi, inima ni se umple de bucurie, văzând progresul ce am atins. Nu-i vorbă, stăm încă prea departe de ținta dorită, ne aflăm abia la începutul stăruinței noastre de propășire; — cu toate acestea rezultatul de până acuma trebuie să ne producă încredere, căci prin el putem să constatăm puterea de viață a elementului românesc.

Neajutați de nimeni, ba de multe ori vărându-li-se bețe în roată, Românii au pus umăr la umăr și toți într'un gând și c'un suflet, au scos din sărăcia lor comoare scumpe pentru ridicarea și afirmarea ființei naționale.

Iubirea de neam este izvorul nostru mântuitor. Să ne dăm mâna ca să nu poată fi putere în lume, care să ne înlădșe sentimentul acesta. Să jurăm că mai bine murim toți, decât să-l stingem din pieptul nostru.

Iubirea de neam a făcut în rândurile noastre în cei cîn-zeci de ani din urmă, minuni de progres.

Priviți biserica și vă închinați avântului ce a luat cultura preoției; cercetați instrucțiunea publică, gimnasiile și școlile — cele mai multe înființate în intervalul acesta — și stringeți cu respect mâna profesorilor și învățătorilor cari își tac datoria; admirați numărul mare al clasei noastre inteligente, răsărite în deceniile din urmă; lăsați inima voastră să palpate de emoțiuni cerești, când vedeți tinerimea noastră venind cu focul sacru al entuziasmului și cu cumpeneala oamenilor cari se pregătesc pentru știință; dar' mai cu seamă aduceți tot devotamentul vostru, adorarea unui neam întreg, încântătoarei cununi de Românce, cari simt, vorbesc și cetesc românește.

Secolul trecut s'a încheiat pentru noi Românii d'aici cu un progres numitor. Înaintașii nostri ne-au lăsat o moștenire din care putem să ne asigurăm existența. Asigurarea aceasta însă are să se facă prin o muncă stăruitoare, urmând direcțiunea stabilită de dânsii, profesând principiile lor, punându-ne în serviciul altruismului, care jertfește totul pentru binele de obște.

Înaintașii nostri au avut drept steag conducător idealismul. Acesta le-a luminat calea eșirii din întuneric, acesta le-a dat curaj și bărbăție să înfrunte toate pedecile, acesta le-a înaruit bucuria triumfului.

Mult mai slabi decât noi, ei nici odată n'au cunoscut frica; mai puțin luminați de cât generațiunile actuale, ei au stabilit principii, cari au să lumineze d'apururi calea științei române; mult mai săraci decât noi, ei au întemeiat instituții de cari cei de astăzi nici a visa n'am cuteza.

Pentru că ei au stat neconținut sub farmecul idealismului, care deschide tot nou orizonturi, vrăjește voinței aripi înălțătoare și însuflă în vâni putere la lucru; ear' noi ne depărtăm din ce în ce mai mult de acest izvor dădător de viață și ne închinăm unor curente nălcitoare, cari sleesc energia, sting curajul șiucid ori ce gândire mai înaltă.

Noul curent suride la naivitatea bătrânilor cari au urnit niște idei gigantice și s'au jertfit pentru ele. Face haz de idealistul pripășit în secolul acesta, ca o rămășiță a copilăriei unui neam. Enunță că idealismul și-a trăit traiul și a mâncat mălaiul. *Și proclamă un nou principiu conducător, căruia îi zice realism care însă nu este decât incarnațiunea intereselor personale.*

Altruismul dispăre din ce în ce mai desăvârșit, cei mai mulți își caută numai de treburile lor și ori ce acțiune mai mare pentru ridicarea neamului e decretată imposibilă.

Protopărinții nostri trăiau în dragoste frățească și astfel înaintau. Noi suntem desbinați ca dușmanii cei mai înverșunați. În locul dragostei, s'a coșat în capul tuturor întreprinderilor noastre discordia, care omoară în germene ori-ce idee.

Am umblat prin toate centrele noastre, însă nicăiri n'am găsit armonie, clasa noastră inteligentă în tot locul e devisată în partide, cari se combat strajnic.

Se ceartă pe tema confesionalismului, pe ceea a poziției sociale; pe tema naționalismului, pe ceea a averii; pe tema politice, pe ceea a mișcărilor culturale; pe tema originii familiare, pe ceea a rolului ce le compete; în sfârșit pe toate temele posibile și imposibile. Cearta aceasta produce urmări foarte triste. Ura în multe locuri este atât de înverșunată, că tot ce propune unul este respins de celalalt și astfel nici o lucrare nu se poate înjghieba.

În toate părțile și în mijlocul tuturor cercurilor își scoate capul hydra invidiei, care cu limba ei otrăvește totul. De și-ai inciripat o stăricică, te calumniază; de jertfești ceva pentru binele de obște, te acuză că vrei să fi popular; de te-ai ridicat nițel în stima publică, te târlălește; de ai izbutit să-ți câștigi un codru de pâne, te defaimă; de ești bătrân, te bărfeste; de ești tiner, îți pune stavilă. Ori-ce propui, ori-ce faci, ești criticat și învinuit cu interese murdare. Nimica nu e bine, dar' nu și se spune cum ar trebui să se facă. A dărîma tot ce clădesc alții, dar' a nu reconstrui nimica, ci a lăsa totul în ruină. Eată opera tunestă a invidiei, *marea boală românească.*

Tablou posomorit acesta, dar' adevărat. Este mai bine să-l mărturisim pe față, căutând a-l corege, decât să-l ascundem, căci răul tănuit tot izbucnește.

Entuziasmul din timpurile renașterii noastre slăbește din ce în ce mai rău. Atunci la adunările noastre culturale se întrunia toată elita clasei noastre inteligente de pretutindeni, deși căi ferate nu prea erau și călătoria se făcea două-trei zile cu trăsura cu mari osteneți și jertfe materiale; astăzi, când comunicațiunea a devenit ușoară și eștină, ne bucurăm dacă putem să salutăăm la aceste întruniri pe cei din partea locului și pe cei din împrejurime. Ceialalți, porecliți »fruntași«, cred că-și împlinesc datoria, dacă trimit câte-o depeșă de felicitare.

Sunt foarte caracteristice aceste adunări. A une-ori în ele se întrunesc atât de puțini, că abia se pot compune obicuințele comisiuni. La banchet însă vine lume multă și numărul toastașilor despre misiunea descendenților divului Traian e mai mare decât al acelor cari au participat la adunare. Ear' sara la bal, sala e înșesată, căci grosul publicului vine după adunare pentru bal. Riportorii ziarelor scriu despre adunare zece rânduri, despre banchet o sută și despre bal trei sute. Aceasta aprețiere este semnificativa pentru măsura interesării cu care obștea noastră întimpină și petrece adunările sale culturale. Însemnătatea cea mai mare se dă balului. Din cele petrecute la adunare aflăm, că fiind timpul înaintat lecturele întrate nu s'au putut ceti; despre bal cetim coloane de fraze, din cari vedem că au luat parte o sută douăzeci de părechi, din cari două brave româncuțe au purtat costum național, că s'a jucat și »Romana«, — dar' nu ni-se spune că

aproape nimeni nu o știa și că covârșitoarea majoritate a damelor nu conversa românește.

De câte ori ved atâta lume cultă românească, mă prinde mirarea că starea noastră culturală nu înaintează mai repede. Clasa inteligentă românească a devenit atât de mare și puternică, încât dacă fiecare si-ar face datoria, am produce minuni.

Să nu mi-se observe, că pedeca înainării noastre mai grabnice e sărăcia, căci înființarea celor aproape o sută de bănci românești, cu capitaluri de milioane toate din punga noastră, desmint eclatant scuza sărăciei. Dacă am fi atât, de săraci, precum se cuștine, n'am fi fost în stare să înființăm nici un institut de bani, cu atât mai puțin să dăm viață unei serii de ele.

Și dacă totuși suntem săraci apoi sărăcia noastră nu are cauza ei în lipsurile materiale, ci aiurea. Fie un popor cât de mic, cât de asuprit, cât de lipsit de bunătățile vieții: el nu este sărac, dacă în pieptul său arde focul sacru al entuziasmului, care îi alimentează speranța și încrederea în viitorul seu. Entuziasmul nostru scăzut, noi ne perdem pe zi ce merge magnetul conducător, ne abatem de pe calea croită de străbunii nostri și rătăcim pe drumuri cari ne duc la prăpăstii. Idealismul nostru stins, ajungem la rezultatul că pentru scopuri culturale nu ne dă mâna să putem jertfi câțiva bani, căci suntem săraci, — dar' în acelaș timp ne ntreținem să semnăm cât de multe acții la banca ce se înființează. Pentru scopuri generale, punga noastră rămâne închisă și nu mai sprijinim decât aceea ce ne aduce folos material personal.

Suntem săraci de imboldul ceresc, care să ne îndemne la fapte înalte, suntem săraci de darul de a jertfi pentru binele comun, suntem săraci de spiritul care să ne învețe a fi impersonali, suntem săraci de dragostea care să ne împreune frați cu frați, suntem săraci de puterea a ne învinge invidiile personale, suntem săraci de dorul a da mână de ajutor acelor cari lucrează pentru înaintarea neamului, suntem săraci de idealuri cari să ne încălzească sufletul amorfit. Eată sărăcia noastră.

În asemenea împrejurări, firește, înaintarea noastră culturală lasă mult de dorit. Am făcut, ce-i dreptul, un progres mare, dar' acesta nu stă în proporție cu puterile noastre. Mult mai puțin înaintăm, decât am putea, căci numai o mică parte a neamului își dă concursul la marea operă a răspândirii luminei.

Cu nespusă bucurie și cu legitimă mândrie vedem înmulțirea bărbăților nostri de știință, progresul unora din gimnasiile și alte școli medii ale noastre, cu deosebită fericire aplaudăm înființarea și munca rodnică a Reuniunilor femești și școalelor civile de fete, constatăm cu plăcere deschiderea a mii de școale dela sate pentru instrucțiunea poporului: dar' inima ni-se strînge de durere și rușine, când aflăm numărul înspăimântător de mare al analfabeților, când cetim că sunt o mulțime de sate unde un suflet de om nu știe să cetească și să scrie. Și în durerea noastră exclamăm: *Unde sunteți preoți și învățători? Cum*

tez și cu atestatul școlar ale semestrului ultim, eventual și cu certificat de revaccinare.

În cl. I. gimnasială se primesc numai acei elevi, cari au împlinit etate de 9 ani, dar' nu sunt mai bătrâni de 12 ani.

În privința primirii sau ne primirii elevilor mai bătrâni de 12 ani, decide conferința profesorală.

Elevii din școalele populare se vor supune unui examen, și se vor primi după pregătirea lor, pe cl. III. sau IV. normală eventual în cl. I. gimnasială.

În cl. III. norma la elevii nu solvesc nici un didactru; în cl. IV. normală solvesc numai 6 cor.

Didactrul: elevii din tractele Bradului și al Halmagiului, solvesc pe anul întreg 16 cor, ear' cei din alte tracte și străinii câte 24 cor.

Pentru bibliotecă solvesc toți elevii câte 2 cor. la an, ear' în fondul elevilor morboși câte 1 corană.

Elevii săraci, diligenți și cu purtare morală bună se scutesc dela solvirea didactrului, sau se împărtășesc de alte ajutoare și beneficii, din fondul »Massa studenților« sau din alte isvoare modeste, de cari dispune institutul nostru cultural.

Didactrul și alte taxe se solvesc deodată la înscriere sau în două rate, jumătate la început, ear' cealaltă jumătate la început, la 1 Februarie.

Fără știr și consensul direcțiunei gimnasiale, nici unui elev, nu-i este permis a ocupa cuartir.

Brad, în 1 Iuliu, 1904.

Georgiu Părău m. p.,
dir. gimnasial.

NOUȚĂȚI

Alegerea funcționarilor la magistratul din Orăștie. Luni 29 August a. c. s'a ținut alegerea unor funcționari orăștinenști, sistemizați pe baza noului statut orăștinesc. Aleși au fost: Ernest Müller, jurist, absolut, de tutor orfanal, cu 25 voturi față re Sever Procinkievicz cu 18 voturi. Și cu acest prilej s'a abandonat pactul, alegându-se Müller, sas în locul românului, Procinkievicz. Executor s'a ales Szóts. Scriitori: Secărea, Veltan, Acker. — Decât așa un pact prost mai bine mână liberă și nu atâta căciulire și fariseism!

Universitate catolică în Alba Iulia. Se vestește că la episcopatul rom.-cat. din Alba-Iulia a sosit deja concesiunea prealabilă pentru înființarea unei unive sități rom.-cat. în Alba-Iulia și că în curând se vor începe lucrările de clădire. Mijloacele pentru susținerea universității le dă în cea mai mare parte fundațiunea fostului episcop Fogarassy, care testase »statului rom.-cat. ardelen«

VOREI...

Cununi am pus, de flori
Mirositoare,
Pe-al Tău mormânt deplâns,
Ear' azi privind
Vraja lor, ce a fost — s'a stins:
Că-s trecătoare...

Și-am stors lacrimi ce-au ars
Necruțătoare
Al nostru piept de-un chin
Prea sbuciumat...
Nou sunt vremile ce vin:
Nepăsătoare...

Să nasc, și — atunci când trec
Pe ne-așteptate,
Vin altele în loc...
Ear' talmăcind,
Lasă 'n urma lor un foc:
De neuitare...

Și pier și vorbele,
Ce dulci mai sună...
Și-i mut adesea omul
Amărit...

Dar' zice-și: »Toate, Domnul
Le și răsună!...»

Moteancă.

100.000 de floreni pentru înființarea universității. Fundațiunea aceasta în restimp a crescut peste un milion.

Grijiți când mâncați struguri. În anul acesta trebuie să fim cu mare grijă la mănăcarea de struguri. Se știe, că vițele de vie sunt stropite înainte și după înflorire cu soluțiune de vitriol de cupru. Vitriolul de cupru este însă un venin, care ușor poate cauza contubațiuni în organismul omenesc. Deoarece în vara aceasta a plouat foarte puțin, ba — putem zice — chiar de loc, nu s'au spălat prin ploaie strugurii de vitriolul de cupru și astfel trebuie să spălăm de tot bine strugurii înainte de a-i mânca. Altel ne putem otrăvi.

Invitare. Tineimea română din Hațeg invită cu toată onoarea la concertul ce l va da un grup de teologi din seminariul »Andreian«, cu ocaziunea ținerii conferinței preotești, Duminecă în 4 Septembrie n. a. c. Hațeg, în August 1904. Începutul la 7¹/₂ ore seara. Venitul curat e destinat pentru scopuri filantropice. Prețurile: Locul I. 3 cor. Locul II. 2 cor. Locul III. 1 cor. 40 fil. Partere 1 cor. Suprasolviri benevole se primesc cu mulțumită. Comitetul. Bilete se afla de vânzare în prăvălia dlui B. Popoviciu și sara la cassă.

Program:

1. H. Kirchner: »Măestrul și plugarii«.
2. a) G. Dima: »Fântână cu trei isvoare«.
- b) N. Popovici: »Hora dela Grivița«.
3. * * Solo la pian, cântat de d-șoara Cornelia Baciu.
4. a) Kiriac—Mureșan: »M rarul«.
- b) I. Vidu—Mureșan: »Răsunet dela Crișana«.
5. Declamațiune.
6. F. Schumann: »Vieța țigănilor«.
7. * * Solo de violină, cântat de Octovian Mureșan, cu acomp. la pian de d-șoara Cornelia Baciu.
8. I. Vidu: »Din șezătoare«.
9. N. Popovici: »Marș«.

La fondul de 20 bani, întemeiat de »Reuniunea sodalilor români din Sibiu«, pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare au mai dăruit: Nicolae Sasu, notar, d-na Iorelina Sasu, d-șoara Elonora Natalia Sasu, d-na Ana Petrișor, d-șoara Vichy Simionis, Nicolae Șureanu, paroch, Alexandru Bârșan, inv., Augustin Bârșan, stud., George Axente, sodal măsar, toți din Rusciori: R. mul S mu, membru în comitetul »Reun. rom. agricole«, și Vic. Tordășianu, secretar, ambii din Sibiu, fiecare câte 20 bani; d-șoara Marița Cristea, inv., (Gura-barza), 1 cor.; Alexandru Chifa, paroch, (Mănăsturul-unguresc), 60 bani; Ioan Jianca, absolvent în drepturi, (Orăștie), Ioan Ganea, învățător., (Lisa) și George Șeuleanu, notar, (Panul-român), fiecare câte o cor.; Enea Hodoș, profesor, d-na Zoti Hodoș n. Secula, (Caransebeș), fiecare câte 2 cor.; George Marian, paroch, (Valea-iepi), 40 bani; Const. Diman, prot., (Brețcu), 1 cor.; Iosif Oprean, paroch, (Târnavița), 40 bani.

Inveninări cu grămadă. La coldea, lângă Brașov, după o adunare săsească s'a servit mănăcarea, după uspăț o seamă a oaspeților s'è bolnăviră. S'è crede, că inveninarea a fost din vaselin și pentru aceasta s'a introdus cercetare contra cofetarului din Brașov, care a dat prăjiturile la masă. S'è zice că 140 inși ar fi mâncat din prăjituri și toți s'ar fi îmbolnăvit.

Concurs la stipendii.

Până la 20 Septembrie 1904 inclusive se publică concurs la următoarele stipendii din fundațiunile archidiecezane:

I. Din fundațiunea »Alexandru St. Șuluț«.

Doi stipendii de câte 400 coroane, destinate pentru iuriști la universitatea din Cluj

Trei stipendii de câte 200 coroane, destinate pentru gimnasiști din clasele superioare.

Un stipendiu de 120 coroane, destinate pentru gimnasiști în clasele inferioare.

Studenții înscriși ca ordinari la școalele de mai sus, cari doresc a obține unul din stipendiile înșirate, au să întrunească următoarele condițiuni și să dovedească:

a) că sunt români gr.-cat. miseri, născuți în Transilvania;

b) că pe lângă purtare morală bună au din studii calcul de eminentie;

c) dintre concurenți vor avea preferință, cari vor dovedi, că sunt consăngeni cu piul fondator, spre care scop trebuie să producă atestat compus de respectivul oficiu parochial, care să cuprindă tabela genealogică exact dedusă.

Concurenții, la suplica scrisă și subscrisă cu mâna lor proprie în limba română, au să alătore testimoniu școlastic în copie autentică, carte de betez, atestat de paupertate, atestat medical; au să numească expres institutul, la care și unde vor studia în anul 1904—5, să determine, apriat suma și soiul stipendiului, după care suplică, că altcum suplica nu va fi luată în considerațiune, precum nu vor fi luade în considerațiune nici suplicile întrate după terminul mai sus satorit.

II. Din fundațiunea »Tordai«.

Un stipendiu de 200 coroane, destinat pentru studenți eminenti. Concursurile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șuluțane.

III. Din fundațiunea »Lazar Balci«.

Un stipendiu de 160 coroane. Stipendiul acesta este destinat pentru gimnasiști din comunele ținătoare de comitatul Clujului și pentru consăngeni de ai fundatorului, fie ei și din alte comitate. — Concursurile sunt de a se istruici ca cele pentru stipendii Șuluțane.

IV. Din fundațiunea »Ioan F. Negruț«.

Un stipendiu de 120 coroane. Stipendiul acesta este destinat pentru studenți dela ori ce institute de învățământ din țară străinătate; în linia primă pentru consăngeni de ai fundatorului. — Concursurile se fie instruite ca cele pentru stipendii Șuluțane.

V. Din fundațiunea »Ioan Vancea« numită »Cassa archidiecezanală«.

Doi stipendii de câte 200 coroane, destinate pentru gimnasiști, fii ai Archidiecezei, ori consăngeni de ai fundatorului, cari vor intra în »Seminariul junimei române gr.-cat stud. în Blaj«. Concursurile se fie instruite ca cele pentru stipendiile Șuluțane.

Patru Stipendii de câte 120 coroane pentru elevii preparandiali în Blaj. Stipendiile acestea în sensul §-lui 8 din literile fundaționale, se conferesc numai pe anul școlar 1904/5.

VI. Din fundațiunea »Timotei Cipariu«

Un stipendiu de 100 coroane destinat pentru studenți la gimnasiul din Blaj. Cererile să fie instruite ca cele pentru fundațiunea Șuluțană.

VII. Din fundațiunea »D. Baron Ursu«.

Un stipendiu de 200 cornane. Concurenții au să dovedească cu carte de botez, că sunt români gr.-cat. născuți în vre-una din comunele arondate în comitatele: Făgăraș, Sibiu, Hunedoara; cu atestat de frecventare, că sunt școlari în clasa I a gimnasiului gr.-cat. din Blaj, ear' fetele, că frecventează la școala de fetețe din Blaj, că au purtare morală bună și progres bun în studii, și că sunt sau pot fi suscepti în Seminariul junimei române gr.-cat. ear' fetele în internatul de fetețe din Blaj.

VIII. Din fundațiunea »Alesandru Filip«.

Un stipendiu de 200 coroane. Stipendiul acesta este destinat pentru gimnasiști, elevi ai școalei comerciale, elev a școalelor militare. Consăngenii sunt preferiți. Cererile să se instruiască ca cele pentru stipendiile Șuluțane.

IX. Din fundațiunea »Constantin Alutan«.

Doi stipendii de câte 120 coroane.

Un stipendiu de 80 coroane. Stipendiile acestea sunt destinate pentru gimnasiști, studenți la școalele reale, comerciale, universitate, politehnică, agromonomie, preparandie etc. — Consăngenii au preferință, cererile să se instruească ca cele pentru fundațiunea Șuluțană.

X. Din fundațiunea »Andreiu Pop Liviu«.

Un stipendiu de 120 coroane. Stipendiul acesta este destinat eschisiv pentru consăngeni de ai fundatorului, cari studiază la gimnasiu, școale elementare dela orașe, la școale reale, universitate, politehnică, agromonomie, montanistică, ori pentru elevi din meserii; le pot folosi și fete.

XI. Din fundațiunea »I. Chirilă«.

Interesele fundațiunei pe 1904 în sumă de 500 coroane, cari în sensul literilor fundaționale, sunt a se împărți în părți egale între consăngenii fundatorului, cari studiază la vre-o școală, Cosăngenitatea se poate extinde până la gradul al VIII-lea. Cererile se fie instruite ca cele pentru fundațiunea Șuluțană.

XII. Din fundațiunea »Demetriu Culean«.

Un stipendiu de 34 coroane, destinat pentru gimnasiști ori fetețe, consăngeni de ai fundatorului. Cererile au să fie instruite ca cele pentru fundațiunea Șuluțană.

XIII. Din fundațiunea »Ferd. Hirsch«.

Un stipendiu de 800 coroane. La stipendiul acesta pot concurge numai români gr.-cat. cari sunt născuți în comunele următoare: Turda, Copand, Turu, Comițig, Banabic, Aiton, Sănmărtinul-deșert, Agârbiciu, Mischiu, Săndu, Petridul-de-sus, Petridul-de-mijloc, Petridul-de-jos, Berchis, Măgură, Șchiopi, (Pusztă-Egeres) P. Sâncraiu, Surduc, Bicalat, Iara-inferioară, Agriș, Muntele-Băișoarei, Ocolișul-mic, Ocolișul-mare, Runcu, Cacova, Săcel, Lita-Magiară, Lita-Română, Filea-de-jos, Filea-de-sus, Ciurila, Saliște, Salicea, Micuș, Hășmaș, Mageruș, (Magyar-Szárd), Șutul, Silvașul-magiar, Indol, Ceanul-mare, Baișoara, Muntele-Filei, ca unele care odinioară au format cesaro-regeasca pectură a Turdei sub presidența fericitului fundator. Cererile au să se instrueze ca cele pentru fundațiunea Șuluțană.

XIV. Din fundațiunea »Simeon Romanțai«.

Un stipendiu de 630 coroane. Stipendiul e destinat pentru studenți la universitate, la politehnică, la academia de pictură din Peșta și Viena, pe cum și la academia montanistică din Selmezz.

Un stipendiu de 200 coroane, destinat pentru universitari.

Un stipendiu de 168 coroane, destinat pentru iuriști în Cluj.

Trei stipendii de câte 126 coroane destinate pentru gimnasiști și studenți, la școala comercială. Cererile au să fie instruite ca cele pentru fundațiunea Șuluțană.

XV. Din fundațiunea »Klein«.

Un stipendiu de 240 coroane destinat pentru studenți la gimnasiul din Blaj. Preferință au studenții din familiile Klen și Muntul. Cererile au să fie instruite ca cele pentru fundațiunea Șuluțană.

XVI. Din fundațiunea »Vasilii Rațiu«.

Un stipendiu de 200 coroane, destinat pentru studenți la gimnasiul din Blaj. Cererile au să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șuluțane.

XVII. Din fundațiunea de alumnate a „Internatului Vancean de fete”.

Zece ajutoare de câte 100 coroane, cari se vor conferi pe anul școlar 1904/5 la eleve ordinare de ale școlii gr.-cat. de fete și ale Internatului Vancean de fete din Blaj.

Suplicantele pentru ajutoarele acestea au să intrunească următoarele condițiuni și să dovedească:

a) că sunt române greco-catolice misere născute în Archidieceasă;

b) ea pe lângă purtarea morală bună, au din studii calculi buni;

c) că sunt matriculate ca eleve ordinare în școala gr.-cat. de fete din Blaj și sunt primite în Internatul Vancean de fete;

d) preferite vor fi fetele de preoți din Archidieceasă.

Blaj, din ședința Consistoriului plenar ținută în 15 August 1904.

Victor Mihályi,
Archiepiscop și Metropolit
de Alba-Iulia și Făgăraș.

Bibliografii.

„Istoriografii vechi, Istoriografi noi”. A apărut și se poate procura dela librăria arhidieceasă din Sibiu broșura *Istoriografii vechi, istoriografi noi, studiu critic în chestia vechii metropolii ortodoxe române, de Teodor V. Păcățian*. Prețul 2 coroane, plus 20 fileri pentru porto. Cartea e împărțită în următorii capitoli: Dogme istorice. Părțile Bunea ca scriitoriu. Punctul meu de vedere. Argumente vechi. Noua teorie. „Nandoralbensis”. Decretul regelui Vladislav. Mănăstirea vovodului Mihaiu Viteazul. Vicarii episcopilor latini. Sava Brancovici. „Unitea”. Incheiere.

„Cartea de aur”. A apărut în ediție nouă volumul prim din opul „Cartea de aur,

sau luptele politice naționale ale Românilor de sub coroana ungară”, de Teodor V. Păcățian, și poate fi procurat, împreună cu volumul II., prin librăria arhidieceasă din Sibiu, ori de-a dreptul dela autorul. Un exemplar din fiecare volum costă broșat 10 cor., legat în pânză 11 cor. 60 fil. La cerere se acordă și îlesniri de plată.

*
Anuarul VII. al Societății pentru fond de teatru român pe anul 1902-1903. E tipărit în tipografia A. Murășeanu, Brașov. Aât partea literară, cât și forma externă nu lasă nimic de dorit. Conține și portretul lui Nica, vestitul lăutar dela Lugoj. Sumarul este următorul: I. Conducătorii societății și bărbații de încredere ai comitetului cu numele. II. Partea literară: 1) Discursul de deschidere al presidentului Iosif Vulcan la adunarea generală din Sebeșul-săsesc 15/28 August 1903; 2) Teatrul național, conferință făcută la adunarea gen. din Sebeșul-săsesc de Dr. Valeriu Braniste; 3) Tata-moșu, de Virgil Onițiu, schiță cetită la adunarea gen. din Sebeșul-săsesc; 4) Inceputul dramei românești. Irozi, de Sebastian Stanca, conferință prezentată la adunarea gen. din Sebeșul-săsesc; 5) Nica, vestitul lăutar dela Lugoj, de Dr. Tiberiu Brediceanu, conferință prezentată la adunarea generală din Sebeșul-săsesc. 6) Mișcările teatrale la noi în anul 1903 de Dr. Iosif Blaga III. Partea referitoare la administrație: Adunarea generală dela Sebeșul-săsesc în 28 și 29 August n. 1903 (convocare, raportul general al comitetului, planul de acțiune pentru pregătirea înfișării teatrului român din Ungaria, raportul casei, procesele verbale). IV. Festivitățile dela adunarea generală dela Sebeșul-săsesc (discursurile, voci de presă). V. Membrii Societății (fondatori, ordinari, ajutatori) cu numele. VI. Consemnarea comunelor, în cari s'au dat reprezentațiuni teatrale în anul 1903. Anuarul acesta precum și cele din trecut se pot procura dela dl. secr. Dr. Iosif Blaga, Brașov. Prețul anuarului VII. e 2 coroane.

Cărțile „Aurorei”

Director: LUCIAN BOLCAȘ

Editura Tipografiei „AURORA” A. TODORAN
în GHERLA (SZAMOSUJVÁR)

Prețul unei serii de 12 nri în abonament
12 cor. 60 bani.

Până la 31 August n. se primesc abonamente cu preț redus în condiții ușoare.

Prospecte trimite la cerere tipogr. editoare.

Cărțile „Aurorei” vor istorisi în o limbă ușoară despre întâmplările și bărbații mari din trecutul neamului nostru românesc. Nu avem până acum asemenea scrieri, pe cari se le poată ceti cu plăcere și folos toată obștea, bătrânii și tinerii, învățații și știutorii de carte mai puțină și pentru acea ne așteptăm, că toți bunii români doritori de a cunoaște istoria națiunii lor vor grăbi cu bucurie a-și abona Cărțile „Aurorei”. 3-4

„DACIA”

instituit de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: **Orăștie** (Szászváros, Broos).

Birourile societății se află în casele proprii:
(Strada Berăriei nr. 12).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) depuneri fără anunț până la 100 cor. 5¹/₂%.

b) depuneri mai însemnate cu anunț de un an cu 6%.

c) depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6%.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se rezolvă fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță ipototecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Arândează și exarândează realități și alte drepturi și întreprinderi de tot soiul.

Direcțiunea.

Atelier Fotografic.

Aduc la plăcuta cunoștință a prea onoratului public din Orăștie și jur, că am mutat

„Atelierul meu Fotografic”

din casa dlui **Herman** în strada apei Nr. 31 lângă școala de fete a statului.

În urma iluminării mai cu scop și a aranjării mai plăcute a „Atelierului meu Fotografic”, conform recerșințelor timpului, sunt pe deplin în stare a corăspunde tuturor dorințelor și ca formă, și ca frumsețe. Nizuința mea de căpetenie va fi a dovedi prea onoratului public, că un fotograf provincial încă poate concura cu cei din orașe principale.

Pentru prețuita părtinire se roagă cu deosebită stimă

ARTHUR ADLER,
fotograf.

4-4

„THE STANDARD”

fondată în anul 1825.

Efectuește

Asigurări de viață pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incasso anual Coroane: 32.000.000— Dividende solvite Cor.: 170.000.000—
Avere proprie: 260.000.000— Despăgubiri de viață 520.000.000—

Agentura generală pentru Transilvania: Cluj, Strada Ferencz József Nr. 17.

Filială pentru Ungaria:

Budapesta, Strada Kossuth-Lajos Nr. 4 în palatul Standard (Casa proprie).

28-50

Centrala generală: **Edimburg** (Anglia).

„Minerva” inst. tipogr., societate pe acții

în Orăștie Szászváros.

Opuri ———
Bilete de log. ———
Broșuri ———
Circulare ———
Bil. de vizită ———
Invitări ———
Bilanțuri ———
Acții ———
Cap. de epist. ———
Placate ———
Ord. de dans ———
Adrese ———
Compturi ———
Note ———
Preț Curent. ———
Anunțuri ———
Registre ———
Imprimare ———
Couverte ———
Bilete de cun. ———
Etc. etc. etc.

Există deja de 15 ani și este provăzută cu tot felul de material necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic

„Minerva”

pe lângă că efectuește ori-ce comande repede și cu prețuri moderate, se îngrijește totodată ca toate acelea să fie estetic lucrate și fără erori.

Până de present se bucură de spriginul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă aceasta despre promptitudinea și acuratețea cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca prima tipografie românească în acest mare comitat, se roagă de binevoitorul sprigin al celorlalte institute rom., precum și al privaților.